

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽUVININKYSTĖS ĮSTATYMO NR. VIII-1756 14, 17 IR 27 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-1205“ DERINIMO PAŽYMA

Išvadas pateikusi institucija, rašto data, Nr.	Pastaba, į kurią neatsižvelgta	Priežastys
<p>Teisingumo ministerijos 2018-11-12 raštas Nr. (1.6E)2T-856</p>	<p>1. Siūlome papildomai įvertinti Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos bei Seimo kanceliarijos Teisės departamento išvadose teiktas pastabas, <i>pirma</i>, dėl įstatymo projekto Nr. XIIP-1205 nuostatų atitikties 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1380/2013 nuostatomis (dėl galimo poreikio konsultuotis su Europos Komisija prieš įstatymo projektu Nr. XIIP-1205 įtvirtinant jame siūlomą naują teisinį reguliavimą, kuris galimai turės poveikį kitų valstybių narių žvejybos laivams; dėl pareigos sudaryti lengvatines sąlygas priekrantės žvejyba besiverčiantiems asmenims, atsižvelgiant į priekrantės žvejybą ir socialinius bei ekonominius aspektus).</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1380/2013 (toliau – Reglamentas 1380/2013) poreikis konsultuotis su atitinkamomis valstybėmis narėmis ir Europos Komisija atsiranda „tais atvejais, kai išsaugojimo ir valdymo priemonės, kurias ketina patvirtinti valstybė narė, gali turėti poveikio kitų valstybių narių žvejybos laivams“. Kitų valstybių narių žvejybos laivai nežvejoja ir niekada nežvejojo Lietuvos priekrantėje. Pagal Reglamentą 1380/2013 vandenyse iki 12 jūrmylių atstumu nuo bazinių linijų valstybėms narėms leidžiama iki 2022 m. gruodžio 31 d. apriboti žvejybą leidžiant žvejoti tik tradiciškai tuose vandenyse žvejojantiems žvejybos laivams. Įstatymo projekte Nr. XIIP-1205 (toliau – Įstatymo projektas) numatyti žvejybos apribojimai neturės neigiamo poveikio žuvų ištekliais, tuo pačiu ir poveikio kitų valstybių narių žvejybai, todėl poreikio konsultuotis su Europos Komisija nėra.</p> <p>Reglamentas 1380/2013 nenustato pareigos sudaryti lengvatines sąlygas priekrantės žvejyba besiverčiantiems asmenims. Tai paminėta Reglamento 1380/2013 preambulėje (šio reglamento straipsniuose nuostatų apie lengvatines sąlygas nėra) ir kitu aspektu – paaiškinant, kodėl teritoriniuose vandenyse neleidiama žvejoti kitų valstybių narių žvejams: „esamos taisyklės, kuriomis ribojamos galimybės naudotis ištekliais valstybių narių 12 jūrmylių zonose, iki šiol veikia patenkinamai ir turėjo teigiamo poveikio išteklių išsaugojimui, nes jomis ribojamos žvejybos pastangos labiausiai pažeidžiamoje Sąjungos vandenų dalyje. Tos taisyklės taip pat padėjo išsaugoti tradicinę žvejybą, nuo kurios labai priklauso tam tikrų pakrantės bendruomenių socialinis ir ekonominis vystymasis. Todėl tos taisyklės turėtų būti toliau taikomos. Valstybės narės turėtų stengtis sudaryti lengvatines sąlygas nedidelio masto, nepramonine ar</p>

		priekrantės žvejyba besiverčiantiems žvejams;“.
	<p>2. Įvertinti Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos bei Seimo kanceliarijos Teisės departamento išvadose teiktas pastabas, dėl galimos pareigos įtvirtinti kompensacijas asmenims, turintiems žvejybos vidaus vandenyse kvotą bei teisę naudoti verslinės žvejybos įrankius žvejybai tuose baruose, kuriuose įstatymo projektu Nr. XIIP-1205 būtų apribojama žvejyba, bei atitinkamomis pastabomis (pasiūlymais dėl teisinio reguliavimo tobulinimo) pildyti Projektą.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nesiūloma nustatyti jokių naujų draudimų, bet įtvirtinamas nuo 2015 m. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gegužės 30 d. įsakymu Nr. D1-267 „Dėl Verslinės žvejybos vidaus vandenyse, įskaitant bendrąją dalinę nuosavybės teise priklausančius valstybei ir ūkio subjektams vandens telkinius, išskyrus privačius vidaus vandenų telkinius ir akvakultūros tvenkinius, tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatytas žvejybos reglamentavimas, kuris pasiteisino ekonominiu ir ekologiniu požiūriu. Ūkinės veiklos teisinis reguliavimas nekeičiamas, ūkio subjektai (žvejybos įmonės) pagal galiojančius teisės aktus įgiję teisę užsiimti tam tikra ūkine veikla (žvejyba) ir šią teisę įgyvendinę galės tęsti ją tomis pačiomis sąlygomis, todėl valstybei neatsiranda pareiga atlyginti (kompensuoti) ūkio subjektams ir kitiems asmenims praradimus, jų patirtus dėl teisinio reguliavimo pakeitimo.</p> <p>Kadangi perleidžiamosios teisės naudoti verslinės žvejybos įrankius priekrantės žvejybai žvejams yra suteiktos iki 2019 m. pabaigos, siūloma Įstatymo projekto 2 straipsnio įsigaliojimą nustatyti 2020 m. sausio 1 d.</p> <p>Siūlome žvejybos draudimus įtvirtinti tik žuvų migracijai svarbiausiose teritorijose ir Įstatymo projekto 2 straipsnį išdėstyti taip:</p> <p>„2 straipsnis. 17 straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 17 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„1. Verslinė žvejyba Baltijos jūros priekrantėje 300 m nuo jūros kranto linijos, 3 1 km spinduliu nuo valstybinio Klaipėdos jūrų uosto šiaurinio ir pietinio molų galų ir + 0,5 km spinduliu nuo Šventosios upės žiočių draudžiama, išskyrus specializuotąją stintų, strimelių ir grundalų žvejybą. Verslinės žvejybos jūrų vandenyse tvarką nustato žemės ūkio ministras.“</p>

	<p>3. Siūlytina įvertinti, ar dėl įstatymo projektu Nr. XIIIP-1205 siūlomo įtvirtinti teisinio reguliavimo nebus taip, kad kai kurie asmenys apskritai negalės pasinaudoti savo turima teise (pavyzdžiui, faktiškai būtų uždrausta žvejoti visoje teritorijoje, kurioje asmuo turėjo tokią teisę). Šiuo atveju tampa itin aktualus netektų pajamų kompensavimo tokiems asmenims klausimas.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Dėl Įstatymo projektu siūlomo įtvirtinti teisinio reguliavimo nebus taip, kad kai kurie asmenys apskritai negalės pasinaudoti savo turima teise. Pagal Žuvininkystės įstatymą (17³ straipsnis) priekrantės žvejybai individualios žvejybos galimybės ūkio subjektams neskirstomos. Ūkio subjektai, turintys teisę naudoti žvejybos įrankius, naudoja bendrą Lietuvos Respublikai skirtų žvejybos galimybių dalį. Ūkio subjektas, turėdamas teisę naudoti žvejybos įrankius, gali vykdyti priekrantės žvejybą priekrantės žvejybos bare, kuriame verslinei žvejybai vykdyti jis turi teisę naudoti žvejybos įrankius, ir Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje už priekrantės žvejybos zonos ribų.</p>
	<p>4. Siekiant užtikrinti teisinio reguliavimo nuoseklumą, būtų tikslinga laikytis tokios pat teisinio reguliavimo logikos (žr. galiojančio Žuvininkystės įstatymo 6 str. 3 d. nuostatas, pagal kurias žvejybos vidaus vandenyse limitus, verslinės žvejybos vidaus vandenyse <i>draudimą ar ribojimą</i> tam tikru laiku/tam <i>tikrose vietose/tam tikrų rūšių žuvų žvejybos uždraudimą</i> aplinkos ministras nustato <i>tik remdamasis</i> <...> nustatyta tvarka atliekamų <i>žuvų išteklių tyrimų duomenimis</i>), t. y., prieš</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Tai, kad nuo 2015 m. nustatytas žvejybos reglamentavimas vidaus vandenyse pasiteisino įrodo mokslinių tyrimų duomenys. 2018 m. metais Gamtos tyrimų centro atliktų mokslinių tyrimų duomenimis („Vandens lygio svyravimų poveikio žuvų ir vandens paukščių populiacijoms Kauno HE tvenkinyje įvertinimas“, 2018 m.) bendra Kauno marių žuvų biomasė nuo 2013 m., kai šiame vandens telkinyje buvo uždrausta verslinė žvejyba, išaugo beveik 4 kartus. Bendra žuvų biomasė ežeruose vidutiniškai padidėjo apie 1,5 karto, o vidutinis žuvies svoris – apie 1,3–1,4 karto („Žuvų išteklių įvertinimas valstybiniuose vidaus vandens telkiniuose, žuvų išteklių</p>

	<p>nustatant įstatymo projektu Nr. XIIIIP-1205 siūlomą įtvirtinti teisinį reguliavimą, reikėtų įvertinti minėtų tyrimų duomenis. Pažymėtina, kad įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1205 aiškinamajame rašte nėra pateikta informacija apie tokius atliktus tyrimus/nenurodoma, kokių žuvų išteklių kiekis mažėja/nyksta.</p>	<p>naudojimo ir atkūrimo planų 2016-2020 m. parengimas“, 2016 m.; „Žuvų išteklių įvertinimas valstybiniuose vidaus vandens telkiniuose, žuvų išteklių naudojimo ir atkūrimo planų 2017-2021 m. parengimas“, 2018 m.).</p>
	<p>5. Iš Žuvininkystės įstatymo 6 str. nėra aišku, ar draudimai galėtų būti taikomi tik terminuotai, ar taip pat ir neapibrėžtam laiko tarpui. Atsižvelgiant į tai, matome poreikį tobulinti Žuvininkystės įstatymo 6 str. nuostatas dėl žvejybos reglamentavimo priemonių sampratos ir jų taikymo neapibrėžtumo laike, o kartu ir Žuvininkystės įstatymo 7 str. 1 d. 3 p. nuostatas, pagal kurias nuostolių atlyginimas būtų netaikomas, jeigu galimybės žvejoti netenkama dėl <i>nustatytų žvejybos reglamentavimo priemonių</i>. Nesant apibrėžtumo dėl tokių priemonių taikymo laike, iškyla klausimas ir dėl galimo jų neproporcingumo, asmenų teisės gauti teisingą atlyginimą dėl nustatomų ūkinės veiklos ribojimų galimo neužtikrinimo. Be to, Žuvininkystės įstatymo 6 str. bei 7 str. 1 d. 3 p. nėra atspindėtas toks atvejis, kai tam tikri ribojimai (draudimai) kaip žvejybos reglamentavimo priemonės būtų nustatomi ne tik žemės ūkio ar aplinkos ministrų sprendimais (žr. Žuvininkystės įstatymo 6 str. 3 d.), bet ir pačiu keičiamu Žuvininkystės</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Reglamento 1380/2013 20 straipsnyje nurodyta, kad „valstybė narė gali imtis nediskriminuojančių priemonių, skirtų žuvų išteklių išsaugojimui bei valdymui ir jūrų ekosistemų išsaugojimo būklės išlaikymui ir gerinimui 12 jūrmylių nuo jos bazinių linijų zonoje“. Tarp žuvų išteklių išsaugojimo priemonių šiame reglamente paminėtos: tam tikruose žvejybos rajonuose arba tam tikrais laikotarpiais taikomi tam tikrų žvejybos įrankių naudojimo ir žvejybos veiklos apribojimai ar draudimas; konkrečios priemonės, kuriomis siekiama kuo labiau sumažinti žvejybos veiklos neigiamą poveikį jūrų biologinei įvairovei ir jūrų ekosistemoms, ir kt. Žvejybos reglamentavimo priemonės gali būti nustatomos tam tikram laikui arba neribotam laikui, įstatyme nustatyti apibrėžtumą dėl tokių priemonių taikymo laike neįmanoma, todėl manome, kad poreikio keisti Žuvininkystės įstatymo 6 ir 7 straipsnių nuostatas nėra.</p> <p>Analogišką, kaip siūloma Įstatymo projekte, nuostatą Lietuvos Respublikos Seimas priėmė 2013 m., Žuvininkystės įstatymo pakeitimo įstatymo 14 straipsniu apribodamas verslinę žvejybą mažesniuose kaip 200 ha vandens telkiniuose.</p>

	įstatymu.	
Žemės ūkio ministerijos 2018-10-25 raštas Nr. 2D-3521(24.9E)	<p>1. Neaišku, kokių mokslinių tyrimų pagrindu yra siūloma valstybiniuose vidaus vandenų telkiniuose leisti tik specializuotąją tam tikrų rūšių žuvų žvejybą, kuo grindžiamas kitų žuvų rūšių verslinės žvejybos draudimas. Įstatyme verslinės žvejybos draudimo nustatyti netikslinga, nes ateityje galėtų susidaryti tokia ekologinė situacija, kad kai kuriuose vandens telkiniuose turėtų būti išgaudomos tam tikrų rūšių žuvys, o to nebūtų galima padaryti dėl įstatyme nustatytų apribojimų.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Tai, kad nuo 2015 m. nustatytas žvejybos reglamentavimas vidaus vandenyse pasiteisino įrodo mokslinių tyrimų duomenys: „Vandens lygio svyravimų poveikio žuvų ir vandens paukščių populiacijoms Kauno HE tvenkinyje įvertinimas“, 2018 m., „Žuvų išteklių įvertinimas valstybiniuose vidaus vandens telkiniuose, žuvų išteklių naudojimo ir atkūrimo planų 2016-2020 m. parengimas“, 2016 m.; „Žuvų išteklių įvertinimas valstybiniuose vidaus vandens telkiniuose, žuvų išteklių naudojimo ir atkūrimo planų 2017-2021 m. parengimas“, 2018 m. ir kt.</p> <p>Susidariusi ekologinei situacijai, kai turėtų būti išgaudomos tam tikrų rūšių žuvys, būtų vykdoma specialioji žvejyba.</p>
	<p>2. Įstatymo projektu siūlomi verslinės žvejybos apribojimai Baltijos jūros priekrantėje nėra būtini siekiant tikslo apsaugoti žuvų išteklius, apsaugoti žuvų išteklius galima mažiau ribojančiomis žvejybos reguliavimo priemonėmis, vykdant tausią žvejybą, todėl Įstatymo projektas neatitinka konstitucinio proporcingumo principo, tai yra, nesilaikoma Konstitucinio Teismo išaiškinime nurodytų sąlygų.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Kadangi didžiausia migruojančių žuvų koncentracija pastebima Baltijos jūros priekrantėje prie Klaipėdos sąsiaurio ir Šventosios upės žiočių, skubus žvejybos reguliavimo pakeitimas reikalingas šiose prioritetinėse teritorijose. Atsižvelgiant į tai, siūlome 1 km spinduliu nuo valstybinio Klaipėdos jūrų uosto šiaurinio ir pietinio molų galų ir 0,5 km spinduliu nuo Šventosios upės žiočių uždrausti žvejybą bet kokiais žvejybos įrankiais ištiesus metus, bet neriboti verslinės žvejybos likusioje Baltijos jūros priekrantės dalyje 300 m atstumu nuo Baltijos jūros kranto.</p> <p>2019 m. kovo 1 d. įvyko pasitarimas su Žemės ūkio</p>

		ministerijos atstovais ir suformuluotas kompromisinis variantas apsaugant migruojančias žuvis.
	<p>3. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1380/2013 konstatuojamosios dalies 19 įtraukoje nurodoma, kad valstybės narės turi sudaryti lengvatines sąlygas priekrantės žvejyba besiverčiantiems žvejams; 2 straipsnio 5 dalies f punkte, be kita ko, nurodoma, vykdant bendrą žuvininkystės politiką padedama užtikrinti tinkamą pragyvenimo lygį nuo žvejybos veiklos priklausomiems asmenims, atsižvelgiant į priekrantės žvejybą ir socialinius bei ekonominius aspektus, o 2 straipsnio 5 dalies i punkte – kad vykdant bendrą žuvininkystės politiką propaguojama priekrantės žvejybos veikla, atsižvelgiant į socialinius bei ekonominius aspektus. Priekrantės žvejams sudaromos lengvatinės sąlygos pasinaudoti Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo lėšomis. Įstatymo projektu siūlomi nepagrįsti apribojimai neatitinka taip pat ir Europos Sąjungos bendrosios žuvininkystės politikos nuostatų.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Įstatymo projektu siūlomi apribojimai atitinka Europos Sąjungos bendrosios žuvininkystės politikos nuostatas. Reglamente 1380/2013 nurodyta, kad vykdant bendrą žuvininkystės politiką turėtų būti užtikrinama, kad žvejybos veikla padėtų kurti ilgalaikį aplinkosauginį, ekonominį ir socialinį tvarumą, bendra žuvininkystės politika turėtų užtikrinti suderinamumą su tikslais žuvininkystės srityje, išdėstytais Konvencijos dėl biologinės įvairovės šalių konferencijoje priimtame Sprendime dėl 2011–2020 m. strateginio biologinės įvairovės išsaugojimo plano, ir su 2010 m. kovo 25 ir 26 d. Europos Vadovų Tarybos patvirtintais biologinės įvairovės išsaugojimo tikslais.</p> <p>Klaipėdos Universiteto 2017 m. ataskaitoje „Verslinės ir mėgėjų žūklės Lietuvos Baltijos jūros priekrantėje ir ekonominėje zonoje bendras įvertinimas, reguliavimo, konfliktų sprendimo bei tausios žvejybos vystymo priemonės“ teigiama, kad 2015 m. sumažėjus žvejybos intensyvumui Baltijos jūros priekrantėje, sugavimai per vieną dieną buvo gerokai didesni nei 2014 metais. Tai įrodo, kad žvejybos intensyvumas Baltijos priekrantėje eilę metų buvo labai didelis, ir optimizuojant žvejybos intensyvumą, galima pasiekti geresnius ekonominius rodiklius.</p> <p>Atsižvelgiant į šio mokslinio darbo išvadas galima daryti prielaidą, kad įstatymo projekte numatyti žvejybos apribojimai prisidėtų kuriant ilgalaikį aplinkosauginį, ekonominį ir socialinį</p>

		tvarumą.
--	--	----------